

Sygn. akt I. C 475/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia : 8 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Z. I Wydział Cywilny w składzie :

Przewodniczący : **SSO Danuta Sawicz – Nowacka**

Protokolant : st.sekr.sąd Ewa Gzyl

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2018 roku w Zielonej Górze

na rozprawie sprawy

z powództwa **J. S.**

przeciwko **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lotnicze Pogotowie (...) w W.**

o zapłatę kwoty 532.700 zł

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 10.817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Danuta Sawicz-Nowacka,-

Sygn. akt I C 475/16

UZASADNIENIE

Powód J. S. prowadzący działalność gospodarczą w pod nazwą Zakład Usługowo-Handlowo-Produkcyjny, zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika wystąpił z powództwem przeciwko stronie pozwanej Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej Lotnicze Pogotowie (...) z siedzibą w W., w którym domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 532.700,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 11 listopada 2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego żądania powód podniósł, iż wykonywał, jako podwykonawca na rzecz Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w Z. roboty budowlane na budynku bazy śmigłowców służby ratownictwa medycznego w Z., którego inwestorem była strona pozwana. Firma (...) była generalnym wykonawcą robót budowlanych na podstawie zawartej w dniu 27 grudnia 2011 r. umowy nr (...). Powód zrealizował swoje prace prawidłowo i wystawił faktury VAT na łączną kwotę 532.700 zł, która nie została zapłacona, wobec czego uzyskał on wyrok Sadu Okręgowego w Poznaniu z dnia 2 kwietnia 2014 .r w sprawie sygn. akt IX Gc 807/13 przeciwko firmie (...). Pomimo tego powód nie uzyskał do dnia dzisiejszego ww. kwoty, gdyż postępowanie egzekucyjne zostało umorzone z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Strona pozwana również odmówiła zapłaty powyższej kwoty, pomimo zawezwania do próby ugodowej oraz mimo tego, że strona pozwana w rzeczywistości była zorientowana, że inne firmy jako podwykonawcy realizują wspólnie z firmą (...) inwestycję o czym świadczą podpisywane przez inspektora nadzoru budowlanego dokumenty, na których widnieje wprost firma powoda. Ponadto szkolenie pracowników pozwanego w zakresie systemu zraszania zieleni przeprowadził pracownik powoda M. O., a więc tym samym strona pozwana miała wiedzę o wykonywaniu prac przez powoda na przedmiotowej inwestycji, a co za tym idzie ponosi on odpowiedzialność za zapłatę należności na rzecz powoda na podstawie art. 647¹§5 k.c.

Strona pozwana Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Lotnicze Pogotowie (...) z siedzibą w W. zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika w złożonej odpowiedzi na pozew /K.-134-136/ wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu stron pozwana zarzuciła, iż nie ponosi solidarnej odpowiedzialności z wykonawcą robót Przedsiębiorstwem (...). z o.o w Z. wobec powoda za zapłatę mu wynagrodzenia za wykonane prace na podstawie zawartej w dniu 12 stycznia 2012 r. umowy, ponieważ umowa nie tylko nie była pozwanemu znana, ale również strona pozwana nie miała wiedzy, że powód wykonuje jakiegokolwiek prace na budowie. Strona pozwana wskazała, iż zapłaciła wykonawcy całość wynagrodzenia za prawidłowo wykonane prace budowlane, w tym również za prace powoda, i brak jest przesłanek, aby płacić po raz drugi. Nadto zawarta z wykonawcą umowa precyzyjnie i szczegółowo określała warunki na jakich wykonawca może zawierać z podwykonawcami umowy. Pomimo tych zapisów oraz zapytań strony pozwanej wykonawca świadomie nie informował pozwanego o podwykonawcach albo twierdził wręcz, że nie zatrudnia żadnych podwykonawców. Także z treści zapisów w dzienniku budowy prowadzonego przez wykonawcę nie wynika, aby powód wykonywał jakiegokolwiek prace na terenie budowy. Powód nie jest jedynym podwykonawcą, któremu generalny wykonawca nie wypłacił wynagrodzenia, przy czym prace były odbierane od wykonawcy a nie od podwykonawców, nawet tych, których strona pozwana ustaliła. Jednocześnie strona pozwana zakwestionowała to, aby kiedykolwiek, czy to w formie czynnej czy biernej wyraziła zgodę na zawarcie przez powoda z wykonawcą firmą (...) zgodę na wykonanie robót budowlanych. O tym, że powód wykonywał roboty budowlane strona pozwana dowiedziała się dopiero z jego pisma z 16 marca 2013 r, które wpłynęło w dniu 22 maja 2013 r. tj. 52 dni po wygaśnięciu umowy z wykonawcą. Ponadto strona pozwana zarzuciła, iż powód nie zadbał pomimo takich możliwości, nawet w minimalnym zakresie o swoje interesy i nie poinformował strony pozwanej, tak jak inni podwykonawcy o zawarciu umowy z wykonawcą.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 27 grudnia 2011 r., w wyniku rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego, strona pozwana Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lotnicze Pogotowie (...) z siedzibą w W. (zamawiający) zawarł z Przedsiębiorstwem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Z. (wykonawcą) umowę nr (...), na podstawie której wykonawca zobowiązał się do wykonania na działce ewidencyjnej nr (...), obręb P. ulic (...), gmina Z., robót budowlanych polegających na budowie budynku wraz z przyłączami bazy Śmigłowcowej (...) ((...)) w Z. dla SP ZOZ Lotnicze Pogotowie (...) realizowane w ramach PO (...) -2013 działanie 12.1 Rozwój systemu ratownictwa medycznego dla projektu kluczowego pod nazwą: Budowa i remont oraz doposażenie baz Lotniczego Pogotowia (...) 1", współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (§2).

Strony określiły wynagrodzenie ryczałtowe za wykonanie przedmiotu umowy w łącznej wysokości 5.283.765,21 zł brutto (§6). Jednocześnie, strony określiły w umowie (§10) obowiązki wykonawcy, do których należało m.in. uiszczanie wymagalnych wierzytelności swych podwykonawców w ustalonym terminie płatności oraz w pełnej wysokości (§10 ust. 2).

W § 12 ust. 1 umowy strony zastrzegły możliwość wykonywania robót przy pomocy podwykonawców wyłącznie na zasadach określonych w art. 647 ust. 1 k.c. i za pisemną zgodą zamawiającego. Umowy z podwykonawcami miały być zawierane w formie pisemnej pod rygorem nieważności (§12 ust. 4), przy czym wykonawca zobowiązał się przed podpisaniem umowy z danym podwykonawcą do przedstawienia zamawiającemu tej umowy lub jej projektu z podanym zakresem robót i wynagrodzeniem dla podwykonawcy (ust. 5) Ponadto strony zastrzegły, iż w ciągu 30 dni od podpisania umowy, wykonawca dostarczy zamawiającemu zaktualizowany wykaz podwykonawców, którzy będą uczestniczyli, w realizacji inwestycji, wraz z przypisaniem im konkretnych rodzajów robót (ust. 15). Ponadto wykaz podwykonawców miał być aktualizowany przy okazji wprowadzenia do niego jakichkolwiek zmian, na każde żądanie zamawiającego lub inspektora nadzoru, nie rzadziej jednak niż raz w miesiącu (ust. 16).

W razie zaś odmowy zapłaty wynagrodzenia na rzecz podwykonawcy wykonawca winien podać zamawiającemu przyczyny odmowy oraz szczegółowo umotywić, iż nie narusza to prawa ani warunków umowy (§12 ust.13).

Dowody:

- umowa nr (...) z dnia 27.12.2011 r.; K.-36-54 i 143-161,
- aneksy numer (...) do umowy nr (...) z dnia 27.12.2011 r.; K.-162-166,
- zeznania świadka B. P. (1); K.-474v-475v

W dniu 20 stycznia 2012 r. powód J. S. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Zakład Usługowo-Handlowo-Produkcyjny (...) (podwykonawca) zawarł z przedsiębiorstwem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Z. (wykonawcą) umowę o roboty budowlane, której przedmiotem było wykonanie części instalacyjnej zadania inwestycyjnego pn. Budowa budynku wraz z przyłączami bazy Śmigłowcowej (...) ((...)) w Z. dla SP ZOZ Lotnicze Pogotowie (...) realizowane w ramach PO (...) -2013 działanie 12.1 Rozwój systemu ratownictwa medycznego dla projektu kluczowego pod nazwą: Budowa i remont oraz doposażenie baz Lotniczego Pogotowia (...) 1", współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (§ 1 umowy).

Strony umowy w §2 określiły termin rozpoczęcia prac w zakresie etapu I na dzień 20 stycznia 2012 r., a ich zakończenie na dzień 15 października 2012 r. Przedmiotem umowy były prace w zakresie wykonania instalacji wodnej, kanalizacyjnej i centralnego ogrzewania, za które strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe w łącznej wysokości 900.000 zł netto tj. 1.107.000 zł brutto (§ 6). Jednocześnie powód jako podwykonawca zobowiązał się do zaopatrzenia pracowników w ubrania robocze z widoczną nazwą firmy generalnego wykonawcy M. pozwalające na ich identyfikację (§ 4 ust. 5).

Dowody:

- umowa o roboty budowlane z 21.01.2012 r.; K.-32-35,
- zeznania świadka J. G. (1); K.-456v-457v,
- zeznania świadka D. K.; K.-457v-458,
- zeznania powoda; K.-486-488,

Na budowie funkcję inspektora nadzoru budowlanego pełnił z ramienia strony pozwanej A. O., a po jego śmierci Z. W.. Dodatkowo był powołany zespół składający się z R. W., P. K. (1) pełniącego funkcję inspektora nadzoru robót elektrycznych i R. B. pełniącego funkcję inspektora nadzoru branży sanitarnej, który również pilnował całej inwestycji. Kierownikiem budowy z ramienia głównego wykonawcy była D. K..

W trakcie realizacji inwestycji dochodziło do częstych kontroli inspektorów nadzoru, którzy przyjeżdżali z W. celem kontroli postępów prac, czy bieżących ustaleń. Wielokrotnie też dochodziło do spotkań przedstawicieli głównego wykonawcy i podwykonawców, a także z przedstawicielami inwestora.

Pracownicy zatrudnieni przez powoda weszli na teren budowy i rozpoczęli prace w zakresie instalacji centralnego ogrzewania wprowadzonej w posadzkę oraz w zakresie instalacji wodnej i kanalizacyjnej. Po zakończeniu tych prac rozpoczęto roboty przygotowawcze do położenia ogrzewania podłogowego w hangarze, w łazienkach, w pokojach gościnnych na piętrze, w pomieszczeniach sanitarnych i szatniach na parterze i w holu głównym. W czasie zaś kiedy nie było prac wewnątrz firma powoda zajmowała się montażem automatycznego nawadniania trawników oraz odwodnienia budynku poprzez wykonanie rynien spustowych i tarasów. Pracownik powoda M. O. przeprowadził również szkolenie odnośnie obsługi zraszaczy. W dniu zaś 26 marca 2012 r. powód zlecił (...) Sp. z o.o. przeprowadzenie badań wody, z których sprawozdanie zostało podpisane przez inspektora nadzoru robót sanitarnych R. B..

Przez cały czas wykonywania prac, aż do ich zakończenia, na budowie zawsze byli pracownicy, których liczba uzależniona była od ilości pracy. Robotnicy przez cały czas byli w ubraniach roboczych i w większości mieli kamizelki z logiem głównego wykonawcy. Na budowie pracowali również inni podwykonawcy, którzy jednak nie nosili kamizelek z logiem firmy (...).

Już w trakcie wykonywania robót dochodziło do problemów w płatnościach na rzecz powoda, który w październiku 2012 r. zwracał się do firmy (...) o formalne zgłoszenie go jako podwykonawcy. Od J. G. (1) powód uzyskał zapewnienie, że uzyskał on dokument formalnie potwierdzający, że powód jest podwykonawcą na budowie.

W dniach 14 września 2012 r., 1 i 10 października 2012 r. powód wystawił faktury częściowe za wykonane prace na przedmiotowej inwestycji w zakresie instalacji wentylacji, na łączną kwotę 152.889 zł oraz faktury częściowe z 29 stycznia 2013 r. i 26 kwietnia 2013 r. za wykonane prace w zakresie instalacji sanitarnej na łączną kwotę 449.811 zł.

Dowody:

- faktury częściowe; K.-55-59,
- lista obecności z narady budowy z dnia 5.03.2012 r.; K.-60-61
- sprawozdanie z badań wody; K.-80,
- dziennik budowy; K.-395-401,
- zeznania świadka M. O.; K.-455v-456v,
- zeznania świadka J. G. (1); K.-456v-457v,
- zeznania świadka D. K.; K.-457v-458,
- zeznania świadka W. M.; K.-458-459,
- zeznania świadka M. G. (1); K.-459-459v,
- zeznania świadka R. B.; K.-459-460,
- zeznania świadka B. P. (1); K.-474v-475v,
- zeznania powoda; K.-486-488,

W dniu 27 listopada 2012 r. kierownik budowy D. K. w dzienniku budowy dokonała wpisu dot. odbioru technicznego robót, w związku z czym w dniu 17 grudnia 2012 r. inspektorzy nadzoru R. B. i Z. W. wspólnie z kierownikiem budowy D. K., dokonali odbioru technicznego budowy bazy śmigłowcowej.

Po dokonanych odbiorze technicznym Z. W. pełniący funkcję inspektora nadzoru budowlanego dokonał wpisu w dzienniku budowy o zakończeniu robót budowlanych na obiekcie, po czym w dniu 9 stycznia 2013 r. w obecności przedstawicieli spółki (...) Sp. z o.o. dokonano odbioru robót etapu I. Z odbioru I etapu spisano protokół, do którego sporządzono załącznik z wykazem usterek do usunięcia. Natomiast decyzją z dnia 11 stycznia 2013 r. Wojewoda (...) wydał pozwolenie na użytkowanie wskazanych w decyzji budynków stanowiących przedmiot umowy z dnia 27 grudnia 2011 r., a w dniu 23 stycznia 2013 r. dokonano odbioru przedmiotu zamówienia w zakresie etapu II.

W dniu 24 stycznia 2013 r. przekazano klucze do obiektu.

Dowody:

- protokół odbioru technicznego z 17.12.2012 r.; K.-62,

- protokół odbioru końcowego z 10.01.2013 r.; K.-63,
- decyzja o pozwoleniu na użytkowanie z 11.01.2013 r.; K.-64-65,
- protokoły odbioru etapu I wraz z załącznikiem; K.-66-69 i 226-230,
- II; K.-66-69,
- protokół odbioru końcowego z 10.01.2013 r.; K.70,
- protokół przekazania kluczy z 24.01.2013 r.: K.-71,
- dziennik budowy; K.-395-401,
- zeznania świadka J. G. (1); K.-456v-457v,
- zeznania świadka B. P. (1); K.-474v-475v

W trakcie prac główny wykonawca zgłosił tylko część podwykonawców stronie pozwanej, która kilkakrotnie zwracała się do wykonawcy o podanie, czy na terenie budowy znajdują się inni podwykonawcy. Najpierw zapytania dotyczyły wykonywania prac w zakresie instalacji paliwowych przez firmę (...) sp. z o.o. Spółka (...) potwierdziła wykonanie instalacji paliwowej przez podwykonawcę i w tym zakresie inwestor rozliczył się z podwykonawcą. Natomiast w dniu 7 maja 2012 r. firma (...) sp. z o.o., złożyła oświadczenie o niezatrudnianiu podwykonawców przy realizacji obiektu (...) Pogotowia (...) w miesiącu kwietniu. Podobne oświadczenie wykonawca złożył również w październiku 2012 r.

Płatności na rzecz podwykonawców inwestor dokonywał dopiero po zgłoszeniu ich przez wykonawcę i zapłacie podwykonawcom za wykonaną pracę. Inspektor nadzoru R. B. zatwierdzał zakres wykonanych robót, po czym przysyłał do B. P. (2) wnioski w zakresie płatności. Dopiero po zatwierdzeniu wykonanych przez spółkę (...) prac, były wypłacane pieniądze w określonych transzach.

Przez cały okres trwania prac nie było problemów z odbiorem czy też kwestionowania jakości wykonanych prac, a strona pozwana wypłacała należności za wykonane prace. Dopiero w grudniu 2012 r. płatności zostały wstrzymane w związku z niewłaściwym wykonaniem części prac dotyczących węzła ciepłowniczego. Ostatecznie spółka (...) nie zakończyła zadania inwestycyjnego, a strona pozwana nie wypłaciła wynagrodzenia za niewykonane prace. Strona pozwana wypłaciła w całości spółce (...) wynagrodzenie, za prace wykonane przez powoda w zakresie instalacji wodnokanalizacyjnej.

Po zakończeniu robót strona pozwana w związku z informacjami o wykonywaniu części prac przez podwykonawców, którzy nie zostali zgłoszeni oraz problemach z płynnością (...) sp. z o.o. w Z., zwróciła się pismem z dnia 31 stycznia 2013 r. do głównego wykonawcy o wskazanie podwykonawców i zakresu wykonanych przez nich prac. Dotyczyło to firmy (...), wykonującej prace w zakresie instalacji niskoprądowych oraz firmy (...), w zakresie prac elektrycznych. W piśmie z dnia 4 lutego 2013 r. spółka (...) poinformowała inwestora, że nie zgłosiła spółki (...), ze względu na niewielką wartość wykonywanych przez tą firmę prac, zaś w przypadku prac elektrycznych wykonawca przedłożył oświadczenie L. B., iż nie wykonywał on żadnych prac, tylko pomiary elektryczne. Następnie wykonawca w piśmie z dnia 21 lutego 2013 r. zwrócił się do strony pozwanej jako inwestora o wypłatę na rzecz podwykonawców tj. firmy (...) wynagrodzenia za wykonane prace.

Natomiast w piśmie z 8 kwietnia 2013 r. strona pozwana zwróciła się do J. G. (1) Dyrektora Generalnego wykonawcy robót spółki (...), w związku z otrzymaniem od firmy (...) Sp. z o.o. umowy o roboty budowlane w zakresie elewacji budynku bazy śmigłowcowej wraz z roszczeniem o zapłatę wynagrodzenia, o wyjaśnienie czy jest to kolejny niezgłoszony podwykonawca. Natomiast pismem z 10 kwietnia 2013 r. strona pozwana wezwała spółkę (...) Sp. z o.o., do przedstawienia aktualnego stanu rozliczeń finansowych z podwykonawcami do dnia 15 kwietnia 2013 r. Jednocześnie poinformowała, iż do czasu przedstawienia pełnej informacji na temat stanu rozliczeń z

podwykonawcami zgłoszonymi i niezgłoszonymi, nie będzie możliwe dokonanie rozliczeń finansowych wynikających z umowy.

Ostatecznie strona pozwana w dniu rozliczyła się za wykonane przez powyższych podwykonawców roboty, zaś w wykonanych przez powoda jako podwykonawcę pracach, strona pozwana dowiedziała się dopiero po zakończeniu inwestycji w maju 2013 r. z pisma jakie powód skierował do strony pozwanej.

Dowody:

- wzór zobowiązania; K.-168,
- faktury i dowody przelewów; K.-168-174, 186-189, 197-205, 207-212, 231-238
- korespondencja pomiędzy B. P. (2) a P. K. (2); K.-175-177, 180 i 183,
- wnioski podwykonawców o zapłatę wynagrodzenia; K. 185, 191-193 i 195-196,
- pismo spółki (...) z 21.02.2013 r.; K.-190
- pismo spółki (...) z dnia 4.02.2013 r.; K.-194 i 365
- oświadczenie firmy (...); K-206,
- umowa o roboty budowlane z 25.05.2012 r. między spółką (...) a firmą (...) wraz z aneksem nr (...); K.-213-225,
- pismo strony pozwanej z dnia 31.01.2013 r.; K.-364,
- oświadczenie L. B.; K.-366,
- pismo strony pozwanej z dnia 8.04.2013 r.; K.-367,
- pismo strony pozwanej z dnia 10.04.2013 r.; K.-368,
- wezwanie powoda do zapłaty z 16.05.2013 r. wraz z fakturami; K.-408-413,
- zeznania świadka J. G. (2); K.-456v-458,
- zeznania świadka R. B.; K.-459v-460,
- zeznania świadka B. P. (1); K.-474v-475v

Strona pozwana w marcu 2015 r. złożyła do Prokuratury Rejonowej w Zielonej Górze zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa oszustwa przez przedstawiciela spółki (...) na szkodę trzynastu podwykonawców pracujących na budowie Bazy Śmigłowcowej (...) w Z., w tym na szkodę powoda oraz przestępstwa podrobienia dokumentów i poświadczenia nieprawdy w dokumentach.

Postanowieniem z dnia 25 czerwca 2015 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Zielonej Górze umorzył dochodzenie, co do przestępstwa oszustwa wobec stwierdzenia braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie czynu zabronionego oraz co do przestępstwa podrobienia dokumentów i poświadczenia nieprawdy w dokumentach wobec stwierdzenia, że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone, gdyż J. G. (1) został prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie II K 1058/12.

Dowód:

- postanowienie z 25.06.2015 r. o umorzeniu dochodzenia; K.-402-407

Powód otrzymał od (...) sp. z o.o. zapłatę jedynie za część prac, na łączną kwotę około 400.000,00 zł. W związku z brakiem płatności pozostałej części wynagrodzenia przez Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w Z., za wykonane przez powoda prace w ramach przedmiotowej inwestycji, powód przed Sądem Okręgowym w Poznaniu wystąpił z pozwem z dnia 8 lipca 2013 r. przeciwko wykonawcy inwestycji Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w Z. o zapłatę 532.700,00 zł, w której uzyskał postanowienie z dnia 17 czerwca 2013 r. zabezpieczające jego powództwo (sygn. akt IX GCo 177/13).

Wyrokiem zaocznym z dnia 2 kwietnia 2014 r. w sprawie sygn. akt IX Gc 807/13 Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził na rzecz powoda kwotę 532.700 zł, przy czym prowadzone z wniosku powoda postępowanie egzekucyjne w oparciu o ww. tytuł egzekucyjny zostało umorzone w związku z bezskutecznością egzekucji.

Dowody:

- pozew z 8.07.2013 r. o zapłatę
- wyrok zaoczny SO w Poznaniu z dnia 2.04.2014 r.; K.-74,
- postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 1349/14; K.-75,
- wezwanie komornika w sprawie Km 1901/13 – K.- 30,
- zeznania powoda; K.-486-488,

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w sprawie I ACa 1203//15 zmieniony został wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy zasądzający należność podwykonawcy od inwestora i oddalono żądanie wobec pozwanego.

W dniu 8 października 2014 r. przed Sądem Rejonowym dla Warszawy-Żoliborza w W. odbyło się posiedzenie z wniosku J. S. o zawezwanie do próby ugodowej z udziałem Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Lotniczego Pogotowia (...), które nie doprowadziło do zawarcia ugody.

Następnie pismem z dnia 31 października 2014 r. powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wezwał stronę pozwaną SP ZOZ Lotnicze Pogotowie (...) do zapłaty kwoty 532.700 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem należności za zrealizowanie jako podwykonawca robót w bazie śmigłowców służby ratownictwa medycznego w Z..

W odpowiedzi strona pozwana w piśmie z 6 listopada 2014 r. odmówiła zapłaty wskazując, iż należności za roboty zostały rozliczone z wykonawcą robót (...) Sp. z o.o.

W marcu 2015 r. powód złożył również skargę do Instytucji Wdrażającej Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia, w związku z czym (...) zwróciło się do SP ZOZ Lotniczego Pogotowia (...) o udzielenie wyjaśnień.

W odpowiedzi strona pozwana w piśmie z 11 marca 2015 r. poinformowała, iż nie ponosi solidarnej odpowiedzialności za zapłatę wynagrodzenia należnego J. S., gdyż nie został on zgłoszony jako podwykonawca, a przy tym należności za wykonane roboty w zakresie instalacji sanitarnej zewnętrznej i wewnętrznej zostały rozliczone z (...) sp. z o.o. w Z. na podstawie odbiorów częściowych.

Z kolei w piśmie z 28 kwietnia 2015 r. skierowanym do Zastępcy Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich Ministerstwa Zdrowia, strona pozwana wskazała, iż pomimo licznych zapytań w trakcie realizacji inwestycji generalny wykonawca (...) sp. z o.o. w Z. nie ujawnił żadnych dodatkowych podwykonawców oraz nie przedstawił żadnych dokumentów potwierdzających zawarcie umów na roboty budowlane z domniemanymi podwykonawcami. Nadto żaden z domniemanych podwykonawców w czasie trwania budowy nie dochował należytej staranności i pomimo narastających zaległości w płatnościach już o lipca 2012 r. nie skontaktował się z inwestorem.

Dowody:

- protokół z posiedzenia z dnia 8.10.2014 r.; K.-76,
- wezwanie do zapłaty z 31.10.2014 r.; K.-77 i 414-415
- pismo strony pozwanej z 6.11.2014 r.; K.-79,
- wyrok SA we Wrocławiu z dnia 1.12.2015 r.; K.-275,
- uzasadnienie do wyroku SA we Wrocławiu z dnia 1.12.2015 r.; K.- 281-297,
- pismo z dnia 11.03.2015 r.; K.- 416-419,
- pismo z 3.03.2015 r.; K.-420-421,
- pismo z 28.04.2015 r.; K.-422-425,
- zeznania powoda; K.-486-488,
-

Powód od 1994 r. prowadzi działalność gospodarczą, głównie w zakresie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych. Pracował również jako podwykonawca na budowach generalnych wykonawców, z którymi podpisywał umowy, w tym wielokrotnie współpracował na przestrzeni 7-8 lat ze spółką (...) sp. z o.o. w Z..

W związku z nieotrzymaniem zapłaty za wykonane roboty na przedmiotowej inwestycji powód zmuszony był zaciągnąć kredyt w wysokości 290.00 zł oraz dwa kredyty po 33.000 zł, które spłaca do dzisiaj. Do spłaty pozostała kwota około 110.000 zł. Zapłacił on również składki ZUS i podatek w Urzędzie Skarbowym. Nie toczą się wobec niego żadne postępowania ze strony pracowników.

Dowód:

- wyciąg z (...); K. 4-7,
- umowy pożyczki; K.-12-26,
- zeznania powoda; K.-486-488,

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie

Powód oparł swoje żądanie na podstawie art. 647¹§ 5 k.c. dotyczącego solidarnej odpowiedzialności inwestora i wykonawcy za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę.

W myśl art. 647¹ § 1 k.c. w umowie o roboty budowlane, o których mowa w art. 647 k.p.c., zawartej między inwestorem a wykonawcą (generalnym wykonawcą), strony ustalają zakres robót, które wykonawca będzie wykonywał osobiście lub za pomocą podwykonawców. Do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Jeżeli inwestor w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy (§2).

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy zatem, iż koniecznym warunkiem zastosowania regulacji przewidzianej w art. 647¹§5 k.c. jest wyrażenie zgody przez inwestora.

Podkreślić przy tym należy, że wprowadzony przepis nowelizacją Kodeksu cywilnego z dnia 14 lutego 2003 r. (Dz.U.2003.49.408) wprowadził istotne novum dotyczące wyrażenie zgody przez inwestora na powierzenie pewnych robót podwykonawcom. Daje to inwestorowi rzeczywiste narzędzie oddziaływania na proces realizacji inwestycji, za pomocą którego może wpływać na wybór podwykonawcy i najkorzystniejszej oferty. Aby nie utrudniać zbytnio kontaktów gospodarczych, ustawodawca przyjął, że brak sprzeciwu inwestora w terminie 14 dni od przedstawienia mu odpowiednich dokumentów poczytuje się za wyrażenie zgody. W celu wyeliminowania sporów na tym tle, ustawodawca zastrzegł formę pisemną dla skutecznego złożenia sprzeciwu. Zgodnie z wykładnią art. 647¹§ 1 k.c. zgoda inwestora na zawarcie umowy przez wykonawcę i podwykonawcę nie jest warunkiem ważności umowy zawartej pomiędzy nimi, stanowi natomiast warunek dla przyjęcia solidarnej odpowiedzialności inwestora z wykonawcą wobec podwykonawcy.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że głównego wykonawcę przedmiotowej (...) sp. z o.o. łączyła z powodem jako podwykonawcą umowa o roboty budowlane z dnia 20 stycznia 2012 r., której przedmiotem było wykonanie instalacji wodnej, kanalizacyjnej i centralnego ogrzewania, przy czym powód w toku niniejszej sprawy w żaden sposób nie wykazał, aby zamawiający wyraził zgodę na udział powoda jako podwykonawcy przy realizacji inwestycji, na warunkach określonych w § 12 umowy łączącej inwestora z głównym wykonawcą z 27 grudnia 2011 r. Powód nie przedstawił żadnych miarodajnych dowodów, które potwierdzałyby tę okoliczność, a dokumenty w postaci korespondencji pomiędzy inwestorem i wykonawcą wskazują na niewywiązanie się generalnego wykonawcy z tego obowiązku. Przedstawione przez stronę pozwaną dokumenty w postaci załącznika do dokumentacji wykonawczej, stanowiącej informację na temat zatrudnienia podwykonawców na budowie wskazują, iż J. G. (1) informował inwestora, że w kwietniu 2012 r. i październiku 2012 r. nie zatrudnił podwykonawców /K.-362-363/, co pozostaje w sprzeczności z innymi dokumentami, oraz zeznaniami słuchanego w charakterze świadka J. G. (1) i zeznaniami powoda, który zeznał, iż prace na budowie były prowadzone od początku 2012 do listopada 2012 r. oraz ustaleniami wynikającymi ze sprawy VI GC 342/14 SO w Legnicy, a w szczególności te wynikające z uzasadnienia Sądu Apelacyjnego do wyroku z dnia 1 grudnia 2015 r.

Tutejszy Sąd w pełni podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 06 października 2010 r. w sprawie II CSK 210/10, zgodnie z którym w świetle art. 6 w zw. z art. 647¹§ 2 zdanie pierwsze i § 5 k.c. ciężar udowodnienia tego, że inwestor wyraził zgodę na zawarcie umowy o roboty budowlane wykonawcy z podwykonawcą spoczywa na podwykonawcy, on bowiem z tego faktu wywodzi skutki prawne. Jeżeli inwestor twierdzi, że zgody takiej nie wyraził również w sposób dorozumiany oraz, że nie znał istotnych postanowień umowy wykonawcy z podwykonawcą, podwykonawca powinien udowodnić także świadomość inwestora co do tych okoliczności wyznaczających zakres jego odpowiedzialności za wynagrodzenie podwykonawcy lub to, że z postanowieniami tymi inwestor mógł się zapoznać (por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 5 maja 2017 r. w sprawie I ACa 1424/16)

Wbrew temu co twierdzi powód, strona pozwana jako inwestor nie wyraziła zgody na wykonywanie prac przez powoda na przedmiotowej inwestycji, ani w sposób bierny, ani też dorozumiany, co wynika z dokumentów przedłożonych do akt sprawy, a tym samym nie ponosi solidarnej odpowiedzialności z wykonawcą za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcom.

Sąd podziela pogląd wyrażony w wyroku z dnia 26 października 2016 r. Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w sprawie V ACa 95/16, gdzie sąd stwierdził, że zgoda inwestora ma dotyczyć zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą, a więc konkretnej umowy, o określonej treści, zawartej lub przynajmniej wstępnie uzgodnionej ze indywidualizowanym podmiotem, w zakresie wszystkich istotnych postanowień, a szczególnie tych, które decydują o wysokości wynagrodzenia. Zgoda ta może być wyrażona przez każde zachowanie, które ujawnia ją w sposób dostateczny (art. 60 k.c.); przez wyrażenie jej wprost albo w sposób milczący (bierny), którego warunki skuteczności określa art. 647¹ § 2 k.c., a także w sposób dorozumiany. Tak wyrażona zgoda jest jednak skuteczna jedynie wówczas,

gdy inwestor znał nie tylko osobę podwykonawcy, ale także wszystkie istotne postanowienia konkretnej umowy łączącej podwykonawcę z wykonawcą, a szczególnie te, które decydują o wysokości wynagrodzenia podwykonawcy. Wiedza inwestora o tym, że konkretny podwykonawca wykonywał określony zakres robót nie jest wystarczająca do powstania odpowiedzialności inwestora, przewidzianej w art. 647¹ § 5 k.c. w zw. z art. 647¹ § 2 k.c., jeżeli inwestor nie znał istotnych postanowień umowy wykonawcy z podwykonawcą, decydujących o wynagrodzeniu podwykonawcy (por. też uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2008 r. III CZP 6/08).

Tym samym, aby można było przypisać inwestorowi odpowiedzialność solidarną z wykonawcą za wynagrodzenie podwykonawcy musi on znać konkretną umowę, z której wynika zakres jego odpowiedzialności. W rozpoznawanej sprawie, ani wykonawca, ani powód będący podwykonawcą nie poinformowali strony pozwanej o zawarciu umowy podwykonawczej oraz nie przedłożyli mu treści tej umowy, a co za tym idzie strona pozwana jako inwestor, nie miała możliwości zapoznania się z zawartą przez powoda z głównym wykonawcą umową z 20 stycznia 2012 o podwykonawstwo, albowiem warunkiem solidarnej odpowiedzialności inwestora jest wyrażenie przez niego zgody na zawarcie umowy podwykonawczej.

Jak wynika zaś z zeznań świadka B. P. (2) o wykonywaniu prac przez powoda strona pozwana dowiedziała się **dopiero z jego pisma w maju 2013 r.**, a więc już po zakończeniu budowy i dokonaniem odbiorze inwestycji, przy czym strona pozwana jeszcze **w piśmie z dnia 10 kwietnia 2013 r. skierowanym do generalnego wykonawcy tj. spółki (...) sp. z o.o. wezwała go do przedstawienia aktualnego stanu rozliczeń finansowych z podwykonawcami, czego wcześniej główny wykonawca nie wykonał.**

Nie zrobił tego również sam powód, który prowadząc działalność gospodarczą od 1994 r. w zakresie budownictwa, musiał zdawać sobie sprawę, że jego umowa z wykonawcą musi być poparta zgodą inwestora, gdyż w przeciwnym razie poniesie konsekwencje braku takiej zgody. Nie znajduje uzasadnienia twierdzenie powoda, iż nie chciał „on wychodzić przed szereg” (vide: zeznania powoda K.-487v) i zgłaszać swojego udziału w budowie inwestorowi. Tym bardziej niezrozumiałe jest tłumaczenie powoda dotyczącego jego bierności w tym zakresie, skoro już w trakcie realizacji inwestycji były problemy w płatnościach. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 8 listopada 2017 r. w sprawie I ACa 480/17, to w interesie podwykonawcy leży uzyskanie jasnej zgody inwestora na zawarcie umowy podwykonawczej, a więc to podwykonawca powinien zabiegać o uzyskanie takiej zgody i w razie zaniechania wykonawcy przedstawić umowę podwykonawczą inwestorowi lub umożliwić mu zapoznanie się z jej warunkami istotnymi dla jego odpowiedzialności przewidzianej w art. 647¹ § 5 k.c. Dodać przy tym należy, że powód w czerwcu a następnie w lipcu 2013 r., a więc miesiąc po tym, jak strona pozwana zwróciła się do spółki (...) sp. z o.o. o przedłożenie zestawienia rozliczeń z podwykonawcami złożyła do Sądu Okręgowego w Poznaniu pozew przeciwko (...) sp. z o.o. za zapłatę zaległego wynagrodzenia.

W ocenie Sądu nie zaistniały okoliczności powodujące odpowiedzialność solidarną inwestora z wykonawcą, za roboty wykonane przez podwykonawcę, wynikające z art. 647¹ k.c. Nie można bowiem sprowadzać inwestora do roli niejako „podwójnego kasjera”, który zobowiązany jest wypłacać wynagrodzenie wszystkim podwykonawcom za wykonane przez nich prace na budowie, nawet jeśli nie uzyskali oni jego zgody na udział w inwestycji oraz gdy już za te prace rozliczyli się z generalnym wykonawcą.

Zgodnie bowiem z § 12 ust. 1 umowy z 27 grudnia 2011 r. strony zastrzegły możliwość wykonywania robót przy pomocy podwykonawców wyłącznie na zasadach określonych w art. 647¹ k.c. i za pisemną zgodą zamawiającego. Umowy z podwykonawcami miały być zawierane w formie pisemnej pod rygorem nieważności (§12 ust. 4), przy czym wykonawca zobowiązał się przed podpisaniem umowy z danym podwykonawcą do przedstawienia zamawiającemu tej umowy lub jej projektu z podanym zakresem robót i wynagrodzeniem dla podwykonawcy (ust. 5). Nadto główny wykonawca w umowie z dnia 27 grudnia 2011 r. zobowiązał się do dostarczenia w ciągu 30 dni od podpisania umowy, zaktualizowanego wykazu podwykonawców, którzy będą uczestniczyli, w realizacji inwestycji, wraz z przypisaniem im konkretnych rodzajów robót (ust. 15), a dodatkowo miał obowiązek aktualizowania tego wykazu, nie rzadziej niż raz w miesiącu (ust. 16).

Z powyższych względów inwestor nie miał obowiązku, wbrew temu co twierdzi powód ustalać, czy na budowie zatrudnieni są pracownicy innych wykonawców. Nawet jeśli powyższe postanowienia nie znalazłyby się w umowie z dnia 27 grudnia 2011 r., to i tak stosownie do treści art. 647¹§2 k.p.c. do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą byłaby wymagana zgoda inwestora, o czym powód musiał niewątpliwie wiedzieć.

Nie zasługują również na uwzględnienie twierdzenia powoda, że strona pozwana wiedziała o wykonywaniu przez niego prac na budowie, jako podwykonawca, z tego względu, że na budowie przebywali jego pracownicy, instruowali w zakresie obsługi zraszaczy, a przede wszystkim wobec tego, że R. B. przyjął dokument będący sprawozdaniem z badań wody przez Pracownię Mikrobiologii (...), na które zlecenie wydał powód.

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w cytowanym już wyroku z dnia 26 października 2016 r. nie można utożsamiać zgody inwestora, rodzącej skutki w postaci jego odpowiedzialności finansowej za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy, z samą tylko obecnością podwykonawcy na budowie i wykonywaniem przez niego pewnego zakresu robót, w sytuacji gdy nie umożliwiono mu zapoznania się z istotnymi postanowieniami umów podwykonawczych.

Jak ustalono strona pozwana nie tylko nie miała możliwości zapoznania się z treścią umowy łączącej powoda z głównym wykonawcą, ale nawet nie została poinformowana przez wykonawcę, jak i powoda o takiej umowie. Ponadto wbrew temu co twierdzi powód, nie jest rolą inspektora nadzoru budowlanego działającego przecież z ramienia inwestora, do ustalenia i poszukiwania, czy prace na realizowanej inwestycji są wykonywane przez głównego wykonawcę, czy też innych wykonawców. Podstawowe obowiązki inspektora nadzoru zostały bowiem określone w art. 25 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, do których należy w szczególności reprezentowanie inwestora na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem lub pozwoleniem na budowę, przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej. Inspektor nadzoru jest też tym uczestnikiem procesu budowlanego, który w imieniu inwestora potwierdza faktyczne zakończenie budowy, a także, na żądanie inwestora, kontroluje rozliczenia budowy. Ponadto podkreślić należy, że powód w umowie o podwykonawstwo z 20 stycznia 2012 r. zobowiązał się do zapewnienia swoim pracownikom kamizelek z logiem firmy (...). Z zeznań samego powoda wynika, zaś że większość pracowników chodziła w tych kamizelkach, a co za tym idzie trudno oczekiwać od inwestora, aby w tej sytuacji wiedział on, że są to pracownicy podwykonawców. Nawet jeśli przyjąć, że pracownicy ci nie nosiliby takich kamizelek, to mając na uwadze powyższe rozważania, należy również stwierdzić, iż nie jest obowiązkiem inwestora, ani tym bardziej inspektora nadzoru sprawdzanie, które prace zostały wykonane przez podwykonawców, gdyż ustawodawca obowiązkiem zawiadomienia inwestora o zawarciu umowy podwykonawczej obciążył wykonawców.

W tej sytuacji brak jest podstaw do tego, aby strona pozwana ponosiła solidarną odpowiedzialność z wykonawcą za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę na podstawie art. 647¹ § 5 k.c., wobec czego Sąd powództwo oddalił.

Sąd oparł swoje zważenia na podstawie dowodów z dokumentów złożonych do akt sprawy, których żadna ze stron nie kwestionowała i nie budziły one wątpliwości Sądu. Sąd za wiarygodne uznał również zeznania świadków B. P. (2) oraz R. B., które były spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniały, a nadto znajdowały potwierdzenie w złożonych do akt dokumentach. Odnosząc się do zeznań świadków M. O., J. G. (1), D. K., W. M. i M. G. (1) oraz powoda, wskazać należy, że świadkowie Ci, jak i sam powód, co prawda akcentowali wiedzę inwestora w zakresie podwykonawstwa powoda, jednakże ich wiedza w tym zakresie opierała się głównie na przypuszczeniach i własnych domysłach, a co za tym idzie była pozbawiona w tym zakresie waloru dowodowego. Z tych względów Sąd odmówił wiary zeznaniom ww. świadków.

Jednocześnie Sąd odmówił wiarygodności oświadczeniu /K.80/ podpisanemu przez przedstawicieli firmy (...), oraz zatrudnionego przez spółkę kierownika budowy D. K. i majstra budowy M. G. (2), gdyż nie wynika z niego kiedy zostało ono sporządzone, a przy tym jego treść pozostaje sprzeczna z ustalonym przez Sąd stanem faktycznym, a jednocześnie sformułowana wyraźnie dla celów uwiarygodnienia zeznań tych osób przed sądem, a więc na potrzeby procesu.

Trudno uwzględnić roszczenie powoda wobec pozwanego jedynie na tej podstawie, że R. B. przyjął do dokumentacji sprawozdanie z badań wody, zleczone przez powoda, co faktycznie wynika z treści dokumentu /K.-80/, a wykonane

przez Pracownię Mikrobiologii (...). Doświadczenie życiowe pozwala na przyjęcie założenia, iż przy dużej ilości dokumentacji w warunkach prowadzenia dużej inwestycji, na budowie inspektor nadzoru robót sanitarnych skupił się na treści merytorycznej sprawozdania (a więc stwierdzenia braku bakterii z grupy coli i escherichia coli) a nie na osobie zlecającej. Trudno założyć przy tak przejrzystych zapisach umowy (§ 12), iż inwestor poprzez swoich przedstawicieli na każdym etapie wykonywania umowy, mimo tych zapisów, będzie kontrolował i „wylapywał” każdego pracownika na budowie. Wydaje się, że działanie powoda wzywające wielokrotnie J. G. (1) do złożenia oświadczenia dotyczącego podwykonawców, wskazują na rzeczywistą chęć rozliczenia się z tytułu wykonanych robót. Ta bierność, bardziej lub mniej zamierzona przedstawiciela M. J. G. (1) spowodowała problemy w rozliczeniach z podwykonawcami, a orzeczony wyrok karny związany z poświadczeniem nieprawdy w dokumentach wskazuje na jego złą wolę.

Oddalenie powództwa skutkowało obciążeniem strony powodowej, jako strony przegrywającej, kosztami procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Wobec tego Sąd w punkcie 2 zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 10.817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, zgodnie z § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.